

HOMILIE

**van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende bij de Nationale Bedevaart Brielle, 10 juli 2021,
Bedevaartkerk Brielle**

Wijshheid van Jezus Sirach 51, 1-8
Efeziërs 2, 19-22
Matteüs 10, 17-22

Broeders en zusters, ook dit jaar mogen we de bedevaartsdag vieren hier in de kerk dicht bij de plaats waar de martelaren hun leven hebben gegeven. Maar ook dit jaar zijn we weer beperkt, want corona huist nog steeds in onze wereld. Ook nu houden we afstand, ook nu zijn we met een klein aantal aanwezig. Maar ik weet zeker, en ik kijk recht in de camera, dat ook thuis via de livestream wordt meegebeden en met hart een ziel het geloof wordt meegevierd. Ook al zijn we vandaag met weinig mensen hier in de kerk, het vraagt altijd weer veel voorbereiding om de bedevaartsdag mogelijk te maken. En ook vandaag wil ik expliciet zeggen dat ik dankbaar ben voor hen die in de omgeving van de bedevaartkerk wonend, met grote trouw deze plaats onderhouden en steeds weer openen voor de mensen die hier komen om te bidden en verbonden te zijn met de Martelaren van Gorcum.

En ook dit jaar, ook al zijn we met weinig aanwezig in de kerk, is er een boekje gemaakt. Voorop het boekje zien we de reliekschrijn van de martelaren. De reliekschrijn waarin een deel van hun overblijfselen worden bewaard. Hun botten die hier zijn verzameld als tastbaar teken van hun lichamen die zijn opgehangen in de turfschuur die hier achter stond op het veld. Het raakt ons elke keer weer als we weten hoe deze mensen bedreigd werden, hoe deze priesters en religieuzen onder druk werden gezet en toch stand hielden om hun geloof te bewaren in de levende Heer. Ze waren wat dat betreft mensen die hun kracht vonden in Christus zelf en heel bijzonder konden ze met Christus verbonden blijven door hun band met de Heilige Schrift.

Er staat in het getuigenis dat werd opgeschreven na hun marteldood, dat ze ook ten overstaan van hun ondervragers, ten overstaan van degene die hen onder druk zetten, steeds verwezen naar de Heilige Schrift. Want dat boek, het Woord van God, is ook het Woord van God dat in de Kerk wordt bewaard en wordt doorgegeven. Gevoed worden door het woord van de Heer en trouw aan het vieren van de eucharistie, het sacrament van Jezus' lichaam en bloed. De eucharistie heeft zijn oorsprong in het laatste avondmaal van de Heer met zijn leerlingen, vlak voor zijn lijden en sterven. Het is het sacrament van Jezus' lichaam en bloed, waarvan wij geloven dat we in dit sacrament de Heer bij ons ontvangen. Hij is net zo dicht bij ons in dit sacrament als destijds bij de leerlingen in zijn stervensuur. De werkelijke aanwezigheid van de Heer, zijn lichaam en bloed in het sacrament van het altaar, ook daarin hebben de martelaren van Gorcum hun kracht gevonden. Want je leven op Christus bouwen, je leven in zijn hand leggen, moet je steeds opnieuw voeden, dat geloof en dat vertrouwen. En dat deden zij waarachtig door het Woord van God in hun hart te bewaren en door de eucharistie te vieren.

Zoals gezegd, op de voorkant van het boekje wordt onze aandacht gevraagd voor de martelaren, omdat de reliekschrijn heel centraal staat op de foto. Maar er staan ook nog een aantal woorden bij: huisgenoten van God. Huisgenoten van God, u heeft dat misschien ook gehoord in de tweede lezing uit de brief aan de Efeziërs. Dat we niet zomaar mensen zijn die niet gezien worden, niet zomaar mensen zijn die worden afgeschreven, niet zomaar mensen zijn die loslopen zonder bestemming. We

worden huisgenoten van God genoemd. Wat betekent dat? We hebben deze woorden bewust willen kiezen voor deze bedevaartsdag. Enerzijds omdat we dit jaar in onze wereldwijde Kerk het jaar van de familie vieren. Dat heeft paus Franciscus ons gevraagd. De familie die enerzijds het gezin is, dat door het sacrament van het huwelijk wordt geheiligd en gesterkt, maar anderzijds ook de familie die wij samen mogen vormen rond de Heer op grond van ons doopsel, omdat wij zijn kinderen zijn. Familie van God, huisgenoten zijn.

Ook de Martelaren, die oog in oog stonden met de dood, die ook oog in oog stonden met hun zogezegde onderdrukkers, hebben zich in hun eenzaamheid, in hun met de rug tegen de muur staan nooit alleen gevoeld, want ze voelden zich huisgenoten van God. Huisgenoten van God, tot zijn familie mogen behoren, dat zij zich steeds opnieuw gesterkt en bevestigd wisten door het Woord van God en het vieren van de eucharistie.

Familie van de Heer, misschien denk je op het eerste gehoor: als je familie van God bent dan kan je niks meer overkomen, dan is je leven in zekere hand en in veiligheid. En dat is ook zo, dat we bij God zeker mogen zijn en bij Hem veilig zijn. Maar dat betekent niet dat je in de kwetsbaarheid van dit leven niet toch nog van alles kunt tegenkomen wat je dwars kan zitten, waar je last van kunt hebben, waar je door bedreigd wordt en gedood. We zien dat Jezus Christus, die Gods Zoon is en die is mensgeworden, niet een veilig heenkomen heeft gezocht toen Hij bedreigd werd met de dood en stierf. Hij heeft ons leven gedeeld in de kwetsbaarheid van onze wereld. Hij heeft zijn leven omwille van ons gegeven. Als je familie van God bent, mag je weten dat wanneer je te maken hebt met lijden, dat wanneer je te maken hebt met woorden van bedreiging en verdrukking, dat je er niet alleen voor staat, maar ten diepste begrepen wordt door de Heer die aan het kruis gestorven en verrezen is. Familie van God zijn betekent verbonden zijn met de Zoon van God. Familie van God zijn betekent ten diepste dat Hij ons vasthoudt ook in onze momenten van bedreiging en angst.

Broeders en zusters, de Martelaren van Gorcum zullen hier in Brielle geen veilige haven hebben gevonden. Ze kwamen vanuit Gorcum op een schip hier naartoe, een ronduit moeilijke weg. Ze werden bedreigd en geslagen tot bloedens toe en veel tijd hebben ze in het ruim van het schip moeten doorbrengen met gesloten deuren. Denk maar niet dat zij zich op hun gemak voelden, denk maar niet dat zij dachten: ach het is nog even en dan staan we in de frisse lucht om weer in alle rust te ademen. Nee, ze hebben zich ten diepste onderdrukt en bedreigd gevoeld. Maar toch bleven ze staande, omdat ze familie van de Heer mochten zijn die hun lijden deelt en die hun lijden kent.

Familie van God, huisgenoten van God, zoals er staat op de voorkant van het boekje en zoals de Efeziërsbrief getuigt. Wat is dat voor een huis? Dat is niet deze kerk, hoezeer die ook gebouwd is met geloof en ijver. Het is ook niet ons thuis waar we ons veilig voelen maar toch voor de zekerheid maar het slot op de deur hebben omgedraaid. Het is op de eerste plaats het geestelijke huis dat wij met de Heer mogen vormen, waarvan wij de levende stenen zijn (cf 1 Petrus 2, 5), waarvan wij met ons hart een kamer mogen zijn door de liefde van de Heer.

En als het gaat over het huis van God dan gaat het ook niet alleen over wat we zien en wat we zelf kunnen realiseren. Het gaat bovenal ook om het huis van God in de hemel, niet door mensenhanden gemaakt (cf 2 Korintiërs 5, 1). Niet door mensenhanden gepland en ontworpen. Het huis van God waarin vele woningen zijn, zo getuigt de Heer zelf in het Johannes evangelie (cf Johannes 14, 2).

Huisgenoot zijn van God betekent dus op de eerste plaats, broeders en zusters, geen veilig heenkomen, niet achter de dijk blijven liggen. Maar het betekent dat we in alle omstandigheden steeds mogen weten dat onze band met de Heer niet verloren gaat, dat onze band met de Heer niet verdwijnt, dat alle omstandigheden, zelfs als ze bedreigend zijn en angstig, geen bewijs vormen dat de Heer ons in de steek laat. De Martelaren van Gorcum hebben in dat vertrouwen en dat geloof geleefd. En in die kracht waren ze in staat om te wijzen op het Woord van de Schrift en waren ze in staat het geloof in de eucharistie te verdedigen.

We zijn nu eeuwen verder. Volgend jaar is het precies 450 jaar geleden dat de Martelaren hun leven gaven hier in Brielle. Dat betekent dus een jubileumjaar en daar gaan we ons ook uitgebreid op voorbereiden. De Brielse Commissie is daar al mee bezig. Maar al die eeuwen door, broeders en zusters, is het getuigenis van de Martelaren steeds weer naar voren gekomen, in ons gebed, in hun levensverhaal, in onze devotie tot deze getuigen van de Heer.

Tegelijkertijd moeten we ons ook wel een beetje zorgen maken. In de zin van weten mensen nu nog waar dat getuigenis over ging? Weten alle mensen die tot de Kerk behoren nog steeds wat het wil zeggen dat je de eucharistie verdedigt en dat je het Woord van God als fundament neemt? We kunnen niet anders zeggen dan dat velen in ons midden ook wel een beetje op afstand zijn komen te staan van de kernmomenten van ons geloof. Als familie van God is er wat dat betreft steeds de band van de Heer die ons vasthoudt, maar ook wel de noodzaak om ons te blijven verdiepen in de diepte en de rijkdom van onze band met de Heer. Het geloofsgoed dat de Kerk ons van generatie op generatie doorgeeft, zoals de apostelen dat gedaan hebben en die in de tweede lezing het fundament worden genoemd. En zoals de martelaren hebben gedaan met hun getuigenis, gebed en hun eenvoudig berusten in de weg van het martelaarschap. Maar, broeders en zusters, als bisschop zou ik toch willen benadrukken dat we dat geloofsgoed moeten blijven doorgeven. Wat je niet kent, kun je niet vastpakken. En wat je niet vastpakt, kun je niet overdragen.

En zo blijft het ook voor de komende generaties onze verantwoordelijkheid dat dat geloof levend wordt gehouden. Natuurlijk, er is godsdienstvrijheid. Helaas niet voor de martelaren in hun tijd. Ze werden omgebracht omdat ze een geloof aanhingen dat de geuzen niet waardeerden en niet wilden. Maar wij geloven in vrijheid van godsdienst, in vrijheid van iedere menselijke persoon. Maar het betekent niet dat we het maar kunnen laten waaien van: ach, waar vrijheid is, hoeft niks en moet niks. Willen wij het getuigenis van de martelaren die met ons de familie van God vormen ook in de toekomst begrijpen, naar waarde schatten en ook werkelijk zien als een groot voorbeeld, dan zullen we ook het geloof in de eucharistie moeten doorgeven en moeten voorleven.

Daarom, broeders en zusters, willen wij in het bisdom Rotterdam het komende jaar een Jaar van de Sacramenten gaan vieren. De sacramenten van de doop, het vormsel en de eucharistie. De sacramenten van de ziekenzalving en de biecht. De sacramenten van de wijding en het huwelijk. Als we in staat zijn om die sacramenten steeds weer te vieren als een geschenk van onze Heer, als wij als familie van de Heer in staat zijn om ons te laten voeden door deze genademiddelen van de Kerk door de Heer geschonken, dan zijn we al bezig met ons voor te bereiden op het geloofsgetuigenis van de toekomst. Want dan zijn we in staat om niet alleen uit te leggen waar de sacramenten mee te maken hebben, namelijk met Christus de verrezen Heer, we kunnen ook laten zien hoe je erin kunt leven, hoe je erdoor gesterkt kunt worden en hoe het ons samenbrengt hier in de kerk.

In het getuigenis van de eucharistie, dat Jezus werkelijk aanwezig is in dit sacrament, overbruggen we de eeuwen naar de martelaren toe en overbruggen we de eeuwen naar de eerste apostelen die in Jezus' Naam de maaltijd des Heren zijn blijven vieren. Huisgenoten van God, het klinkt als een eretitel en dat is het ook, want het is een geschenk dat we onverdiend ontvangen, dat we verkondigd krijgen als de werkelijkheid waarop ons leven mag zijn gebaseerd met al haar rijkdom en kracht. Maar het is ook waarop ons leven mag terugvallen als het moeilijk is en er sprake is van angst van vervolging en dood. Broeders en zusters, in die familie van God moeten we deze sacramenten blijven vieren. Net zoals we het Woord van God moeten blijven lezen en moeten blijven ontvangen. En niet voor niets zien we dan ook dat hier in de kerk het Woord van God een bijzonder plaats heeft op de lezenaar, goed zichtbaar, en dat we het altaar hebben, de tafel des Heren, en het tabernakel, waarin het sacrament wordt bewaard om ook daar steeds als je binnenkomt onmiddellijk je oog op te laten vallen en te weten: de Heer is hier, zijn woord en sacrament zijn aanwezig, wij zijn hier in zijn huis. Niet zozeer door dit prachtige stenen bouwwerk maar door zijn woord en sacrament dat ook een plaats mag krijgen in ons hart, zoals het een plaats had in de harten van de Martelaren.

Broeders en zusters, als ik zeg dat we ons soms zorgen maken of dat geloofsgetuigenis nog begrepen wordt, als ik zeg dat we ons zorgen maken of het geloofsgoed nog wordt verstaan en doorgegeven betekent dat niet een zorg die je moet opvatten als: we zijn somber. Niet een zorg die je moet opvatten als: het is allemaal uit handen genomen, het wordt allemaal niks meer. Nee, het is een zorg in de zin van een verantwoordelijkheid. We hebben een verantwoordelijkheid om de zending die de Kerk is toevertrouwd ook door te geven aan de komende generaties. De Heer komt terug, bidden we in elke eucharistie, "totdat Hij komt". Maar we weten niet wanneer en daarom ook zegt de Heer "blijf bidden" en "vind Ik nog geloof als ik terugkom op aarde?" (cf Lucas 18, 8).

Broeders en zusters, zo is de familie van God een actieve familie die haar kracht vindt in de Heer, en die tegelijkertijd ook laat zien dat haar eigen getuigenis onmisbaar is voor de wereld van nu. Niet alleen door het credo uit je hoofd te leren, niet alleen door de tien geboden te kunnen opnoemen, maar ook door onze liefde te verbinden met de liefde van Christus en ook ons dienstwerk te verbinden met het dienen van de Heer en ook de hoop die de Heer in ons hart gelegd heeft levend te houden en met elkaar door te geven. En zo is deze dag van de bedevaart, broeders en zusters, een moment in een lange reeks van vieringen, waarin we het Woord van God horen en de eucharistie vieren en waarin we als huisgenoten van God verbonden zijn met de generaties voor ons en verbonden willen zijn met de generaties na ons. Het is geen folklore, die Kerk van ons, het vraagt een getuigenis dat het geloof ons leven verrijkt en dat de Heer ons vasthoudt, opdat wij Hem vasthouden en elkaar bemoedigen op de weg van het evangelie. Amen.